

POSTANOWIENIE

Dnia 6 listopada 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Joanna Misztal-Konecka

w sprawie z powództwa Syndyka Masy Upadłości Spółdzielczej Kasy
Oszczędnościowo-Kredytowej w W. w upadłości likwidacyjnej w W.
przeciwko P. S.

przy udziale Prokuratora Okręgowego w W.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 6 listopada 2020 r.,

na skutek skargi kasacyjnej pozwanego

od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 28 lutego 2019 r., sygn. akt VI ACa (...),

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

**2. nie obciąża skarżącego kosztami postępowania
kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

1. Sąd Apelacyjny w (...) wyrokiem z 28 lutego 2019 r. oddalił apelację pozwanego P. S. od wyroku Sądu Okręgowego w W. z 27 lutego 2018 r., w sprawie z powództwa Syndyka masy upadłości Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej w W. w upadłości likwidacyjnej przy udziale Prokuratora Okręgowego w W. o zapłatę oraz orzekł o kosztach procesu.

Od wyroku Sądu Apelacyjnego skargę kasacyjną wywiódł pozwany, wskazując na naruszenie art. 3 ust. 2 ustawy z 5 listopada 2009 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych (t.j. Dz.U. z 2020 r., poz. 1643, dalej „ustawa o kasach”) w zw. z art. 75c ustawy z 29 sierpnia 1997 r. - Prawo bankowe (t.j. Dz.U. z 2019 r., poz. 2357, dalej „Prawo bankowe”), art. 58 § 2 k.c., art. 357¹ k.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

3. Skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej. Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c., nie zaś merytorycznej oceny skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

4. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Nakładając na skarżących obowiązek wskazania i uzasadnienia oznaczonej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ustawodawca zmierzał do zagwarantowania, że skarga kasacyjna, nadzwyczajny środek zaskarżenia prawomocnych orzeczeń, będzie pełnić przypisane jej funkcje publicznoprawne. Ograniczenie przesłanek do czterech ma więc zapewnić, że przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą

być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne, a skarga kasacyjna nie stanie się instrumentem wykorzystywanym w każdej sprawie. Tak więc, nie w każdej sprawie, nawet w takiej, w której rozstrzygnięcie oparte jest na błędnej subsumpcji czy wadliwej wykładni prawa, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania, w przeciwnym razie Sąd Najwyższy stałby się wbrew obowiązującym regulacjom sądem trzeciej instancji. Nie jest rolą Sądu Najwyższego korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej indywidualnej sprawie.

5. Skarżący we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powołał przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c.

Podał, że w sprawie występują istotne zagadnienia prawne zawarte w pytaniach:

- czy art. 3 ust. 2 ustawy o kasach w zw. z art. 75c Prawa bankowego jest procedurą obligatoryjną, której niedochowanie skutkuje nieważnością wypowiedzenia umowy kredytu lub pożyczki;

- czy procedura ta ma zastosowanie do dłużników osobistych, czy również do dłużników hipotecznych w sytuacji, gdy skorzystanie przez dłużnika osobistego z zawartej tam procedury nie nastąpi.

Powołał się również na potrzebę wykładni art. 73 u.k.w.h., jako wywołującego poważne wątpliwości i rozbieżności w orzecnictwie sądów.

6. Przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na przesłankę istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) polega na sformułowaniu tego zagadnienia i przedstawieniu wyczerpującej argumentacji jurydycznej wskazującej, że zagadnienie takie w sprawie występuje, jest nowe, dotychczas w orzecnictwie nierozstrzygnięte i będzie miało znaczenie precedensowe przy rozstrzyganiu spraw podobnych (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002/1/11; postanowienie Sądu Najwyższego z 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002/12/151). Powołując się z kolei na przesłankę z art. 398² § 1 pkt 2 k.p.c., skarżący powinien wykazać, że chodzi o wykładnię przepisów prawa, których treść i znaczenie nie zostały dostatecznie wyjaśnione w dotychczasowym orzecnictwie lub, że istnieje potrzeba zmiany dotychczasowej wykładni, podania,

na czym polegają wątpliwości związane z jego rozumieniem oraz przedstawienia argumentacji świadczącej, że wątpliwości te mają rzeczywisty i poważny charakter, nie należą do zwykłych wątpliwości, które wiążą się z procesem stosowania prawa. W przypadku, gdy w ramach stosowania tych przepisów powstały już w orzecznictwie sądów określone rozbieżności, skarżący powinien je przedstawić, jak też uzasadnić, że dokonanie wykładni jest niezbędne do rozstrzygnięcia sprawy (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 20 maja 2016 r., V CSK 692/15, niepubl.; postanowienie Sądu Najwyższego z 20 listopada 2015 r., III CSK 269/15, niepubl.).

7. Skarżący nie sprostął powyższym wymaganiom. Analiza przedstawionej w skardze kasacyjnej problematyki dotyczącej art. 3 ust. 2 ustawy o kasach w zw. z art. 75c Prawa bankowego nie prowadzi do wniosku, że stanowi ona o występowaniu w sprawie istotnego zagadnienia prawnego. Podobnie nie przekonują o istnieniu przesłanki z art. 398² § 1 pkt 2 k.p.c. wątpliwości co do rozumienia art. 73 u.k.w.h. Pozwany przedstawił problematykę pozornie sporną, wykreowaną jedynie na potrzeby wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Skarżący pomija zupełnie w swoich rozważaniach regulację art. 78 u.k.w.h. W myśl tego przepisu dochodzenie przez wierzyciela hipotecznego spełnienia świadczenia zabezpieczonego hipoteką w stosunku do właściciela nieruchomości obciążonej niebędącego dłużnikiem osobistym, jest uzależnione od tego, czy wierzytelność ta stała się wymagalna. Do stanu wymagalności wierzytelności dochodzi z upływem terminu, w jakim świadczenie miało być spełnione, co najczęściej określa umowa. Wymagalność wierzytelności hipotecznej może być uzależniona od jej wypowiedzenia przez jedną ze stron, co także może być objęte umową albo może dotyczyć świadczeń bezterminowych. Zgodnie z art. 78 ust. 1 u.k.w.h., jeżeli wymagalność wierzytelności hipotecznej zależy od wypowiedzenia przez wierzyciela, wypowiedzenie jest skuteczne względem właściciela nieruchomości niebędącego dłużnikiem osobistym, gdy było dokonane w stosunku do niego. Nie zostały ustawowo przewidziane wymagania co do szczególnej treści lub formy wypowiedzenia w stosunku do właściciela przedmiotu hipoteki niebędącego dłużnikiem osobistym. Pojęcia *wypowiedzenie* powinno być jednak szeroko interpretowane. Do czynności wierzyciela hipotecznego, których

następstwem jest postawienie wierzytelności hipotecznej w stan wymagalności, zaliczane jest wezwanie właściciela nieruchomości do zapłaty, doręczenie pozwu obejmującego żądanie zasądzenia sumy wierzytelności, jak też doręczenie mu zawiadomienia o dokonanym wypowiedzeniu w stosunku do dłużnika osobistego (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 8 marca 2018 r., II CSK 242/17, niepubl.).

Zgodnie z ustaleniami poczynionymi w niniejszej sprawie wobec nieuregulowania przez pożyczkobiorcę (dłużnika osobistego) należności powód - pismem z 25 lipca 2016 r. - wypowiedział pozwanemu, jako właścicielowi nieruchomości obciążonej niebędącego dłużnikiem osobistym, wierzytelność hipoteczną stanowiącą zabezpieczenie umowy pożyczki i jednocześnie wezwał do zapłaty zadłużenia. Obowiązek wypowiedzenia wierzytelności wobec pozwanego został więc niewątpliwie wypełniony. W tej sytuacji proponowane przez skarżącego zastosowanie normy art. 75c Prawa bankowego i odwołanie się do art. 3 ust. 2 ustawy o kasach, nie znajduje uzasadnienia.

Nie można więc uznać, że w sprawie występują przedstawione przez skarżącego wątpliwości i że wykazał on przesłanki, o których mowa w art. z art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 K.p.c.

7. Z tych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.). Ze względu na trudną sytuację materialną skarżącego Sąd Najwyższy orzekł o kosztach postępowania kasacyjnego zgodnie z art. 102 w zw. z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c.

jw